

“Het maakt niet uit wat in het Bouwbesluit staat, je moet in scenario's denken”

De Carante Groep is hard bezig met een risicogestuurde aanpak van brandveiligheid. De basale insteek: in scenario's denken. “Het maakt niet uit wat in het Bouwbesluit staat of wat de handhaver zegt. Je moet altijd in je achterhoofd hebben wat er gebeurt als er écht iets aan de hand is. Red je het dan op de manier waarop brandveiligheid nu geregeld is?”

De Carante Groep is een samenwerkingsverband van dertien zelfstandige stichtingen die actief zijn in de geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg. Met een grote verscheidenheid aan cliënten en locaties door heel Nederland een uitdaging op het gebied van brandveiligheid. Anneliek van Maarseveen werkt als senior adviseur veiligheid voor de Carante Groep: “De stichtingen hebben allemaal een eigen medewerker veiligheid. Ik word door hen ingeschakeld als een soort intern adviseur. De mooiste baan van Nederland.”

Zo'n grote variëteit in gebouwen en cliënten, waar begin je dan? “Met kennisdelen,” aldus Anneliek. “We zitten iedere twee maanden met zijn allen aan tafel, vertegenwoordiging vanuit alle stichtingen. Niet iedereen hoeft steeds het wiel opnieuw uit te vinden. Wat bij de een werkt, kan de ander ook overnemen. Er worden veel vragen gesteld en beantwoord. Prachtig.”

Ook als GTST op tv is

Daar blijft het niet bij. Carante Groep is volop bezig met het labelen van gebouwen én de zelfredzaamheid van cliënten. Anneliek: “Gebouwfuncties uit het Bouwbesluit doen er niet zo veel toe. Het gaat om scenario's: wat heb je nodig als het mis gaat? Je moet het huis of gebouw matchen met de cliënten. Een zware groep in een licht beveiligd gebouw is gevaarlijk, andersom is zonde. Labels op

Anneliek van Maarseveen,
senior adviseur veiligheid

gebouwen plakken lukt ons vanuit huisvesting prima, maar we hebben de mensen uit de zorg nodig om in kaart te krijgen welke cliënten er wonen. Daar weten wij niets van. Kan een cliënt zelf lopen? En instructies opvolgen? Gaat hij naar buiten als het alarm af gaat? Ook als GTST op tv is? Belt hij 112? Is hij brandgevaarlijk? Dat zijn zorgvragen.”

Dus pleit Anneliek ervoor om verantwoordelijken voor cliënt-, medewerker-, huisvesting- en bedrijfsvoeringveiligheid samen aan tafel te hebben. Ze illustreert dat met een voorbeeld: “Vanuit zorgoogpunt kan een traphekje gewenst zijn om te voorkomen dat een cliënt naar beneden valt, maar dat kan ook de vluchtweg blokkeren. Als je samen aan tafel zit, kun je die kennis met elkaar delen en oplossingen vinden die integraal veilig zijn.”

Samen met cliënten

Annemiek Vredenburg en Theo Besselink zijn twee van de veiligheidsadviseurs van de stichtingen die samenwerken binnen de Carante Groep. Annemiek werkt bij De Waerden, een gehandicaptenorganisatie in Noord-Holland. Theo is actief voor de Oost-Gelderse gehandicaptenorganisatie Elver. Eén van hun speerpunten is het betrekken van cliënten bij brandveiligheid. Annemiek: “We steken hoog in op preventie, maar zijn daar wel heel realistisch in. Cliënten roken en ze leggen snelwegen van verlengsnoeren aan. We kunnen wel zeggen dat dat allemaal niet mag, maar dat is te kort door de bocht. Daarom hebben we zelf een cursus en veiligheidsondersteuning voor cliënten ontwikkeld. Met kaarten en foto's laten we cliënten zien waarom iets niet mag of waarom je iets juist wel moet doen. Visualiseren werkt.”

Theo: “Bij Elver betrekken we de bewoners ook bij oefeningen. Het is geen verplichting, maar we stimuleren het wel.” Dat bewoners mee-oefenen is extra belangrijk vanwege de grote mate van niet-zelfredzaamheid. 95% van de cliënten van Elver kan zichzelf bij een brand niet zelf in veiligheid brengen. “Op buitenlocaties zit 's nachts één medewerker met zes tot twaalf cliënten. Dan móet je dus wel extra maatregelen nemen.” Anneliek: “Er zal 's nachts iets gebeuren op zo'n locatie. Dan ben je blij als er goed gecompartmenteerd is. Maar we moeten ook met zijn allen accepteren dat compartimentering aanbrengen in oudbouw onhaalbaar is in Nederland. Dan ga je failliet. Dus moeten we andere oplossingen hebben op die locaties.”

Stickers op de deurkozijnen

Theo heeft ervaren dat je door te oefenen met cliënten pas echt kunt ervaren waar je bij een ontruiming tegenaan kunt lopen. Theo: “Een voorbeeld: bij ons woont een cliënt met poppen op haar kamer, dat zijn haar kinderen. We hebben

nu met haar afgesproken dat ze er bij brand eentje mee mag nemen. Dat komt elke oefening terug. Omdat die afspraak er is, verloopt het soepel.”

Een andere maatregel is bij Elver zichtbaar op de deurkozijnen. Daar wordt met rode, oranje en groene stickers de mate van zelfredzaamheid aangeven. Wie welke sticker krijgt, wordt bepaald door de begeleiders. Ook op de ontruimingsplattegronden komt de codering terug. Alle medewerkers zijn ervan op de hoogte, net als de brandweer. Theo: “Als het echt moeilijk is om een cliënt mee te krijgen, moet je eerst de ‘makkelijke’ cliënten evacueren. Iedere seconde telt bij een brand.” Anneliek: “Je mag risico's accepteren, als je het maar bewust doet en met de kennis van vandaag kunt uitleggen waarom je dat doet. Morgen weten we het allemaal beter, het gaat erom dat je op dit moment de meest logische keuzes maakt.”

Ruimte voor eigen oplossingen

Anneliek sluit af: “Het is niet zo dat we nu alles op orde hebben. Dat lukt niemand volgens mij. We zijn niet beter dan een ander. Maar het is in al onze stichtingen wel aangekomen dat we iets moeten doen. En eerlijk, iedereen in de zorg wordt moe van alles wat over hem of haar heen gekieperd wordt. We moeten zo veel, er zijn zo veel regels en verplichtingen. Dan is risicogestuurde brandveiligheid een mooie uitzondering. Je hebt ruimte voor je eigen oplossingen. Geen moeten, maar zelf nadenken wat je nodig hebt en plannen maken. Iedere bestuurder heeft in zijn hart gegriefd dat hij veilige en goede zorg wil leveren. Niemand wil dat het mis gaat. Dus je kunt niet anders dan risicogestuurd met brandveiligheid bezig zijn.”

FACTS & FIGURES

Organisatie: Carante Groep
Branche: GGZ, GHZ, VVT
Aantal stichtingen: 13
Aantal cliënten: 20.000 (intra- en extramuraal)
Aantal medewerkers: 19.000

Meer informatie?

Anneliek van Maarseveen | senior adviseur veiligheid |
avmaarseveen@carantegroep.nl